

مقدمه و تاریخچه

www.ketab.ir

تاریخچه و اهمیت

در تاریخ و جغرافیا

۱۳۸۸/۱۲/۱۹

۲۵۲۵۲۱۹

دعاوی حقوقی و جرایم کیفری

عقد ازدواج

www.ketab.ir

مهدی میرزاخانی

سرشناسه	: میرزاخان، مهدی، ۱۳۷۷
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام، Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: دعاوی حقوقی و جرایم کیفری عقد ازدواج / مهدی میرزاخان
مشخصات نشر	: تهران: آروین نگار، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	: ۱۹۴ ص: ۱۴۵/۵۰۲ س.م
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۶۶-۲۵-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: زناشویی - قوانین و مقررات - ایران، Marriage law-Iran زناشویی - ایران - جنبه های حقوقی، Marriage-Legal aspects-Iran حقوق خانواده - ایران - دعاوی، Domestic relations-Iran-cases
رده بندی کنگره	: KM11543
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۱۰۱۲۷

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه (نشر) یا بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تلفن: ۶۶۴۱۸۵۱۲

همراه: ۰۹۳۹۱۲۶۱۴۱۹

عنوان کتاب	 دعاوی حقوقی و جرایم کیفری عقد ازدواج
مؤلفین	 مهدی میرزاخان
ناشر	 انتشارات آروین نگار
مدیر فنی و ناظر چاپ	 محرمعلی قاصدی
شابک	 ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۶۶-۲۵-۵
طراح جلد	 علی ذوالفقاری
نوبت و سال چاپ	 اول / ۱۴۰۳
تیراژ	 ۲۰۰ نسخه
قیمت	 ۵۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: فروشگاه اینترنتی کتاب آرتین www.artinbook.ir

فروشگاه اینترنتی گنبد نیلگون آسمان www.gnapub.ir

تلفن: ۰۹۱۲۴۱۶۱۹۰۹ - ۶۶۴۸۱۸۷۰

پست الکترونیکی arvinnegarpub@gmail.com

کلیه حقوق این کتاب برای آروین نگار محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳.....	چکیده.....
۱۵.....	مقدمه.....
۱۷.....	فصل اول: درآمدی بر مفاهیم و واژگان مرتبط با موضوع.....
۱۷.....	۱-۱ تعریف نکاح.....
۱۷.....	۱-۱-۱ زناشویی یا ازدواج کردن زن با مرد (عقد).....
۱۷.....	۱-۱-۲ نزدیکی و همبستر شدن زن با مرد (وطی).....
۱۸.....	۲-۱ اهمیت و جایگاه ازدواج.....
۱۸.....	۱-۲-۱ ازدواج واجب.....
۱۹.....	۲-۲-۱ ازدواج مستحب.....
۱۹.....	۳-۲-۱ ازدواج حرام.....
۱۹.....	۴-۲-۱ ازدواج مکروه.....
۲۰.....	۳-۱ نکاح از دیدگاه قرآن.....
۲۰.....	۱-۳-۱ فضیلت ازدواج از نظر معصومین (ع).....
۲۱.....	۲-۳-۱ سرزنش عزبها.....
۲۲.....	۳-۳-۱ فوائد نکاح.....
۲۴.....	۴-۱ مفاهیم و معناشناسی.....
۲۵.....	۱-۴-۱ جرایم ضد عفت: (جزا).....
۲۵.....	۲-۴-۱ خانواده در لغت.....
۲۵.....	۳-۴-۱ خانواده در اصطلاح.....
۲۶.....	۴-۴-۱ عناصر اصلی خانواده.....
۲۶.....	۵-۱ آئین دادرسی.....
۲۶.....	۱-۵-۱ آئین دادرسی کیفری.....
۲۶.....	۲-۵-۱ آئین دادرسی مدنی.....
۲۶.....	۳-۵-۱ تعریف اصول بنیادین دادرسی.....
۲۷.....	۶-۱ خانواده و دعاوی خانوادگی.....
۲۸.....	۱-۶-۱ تعریف نفقه.....

۲۹.....	۲-۶-۱ تعریف مهریه.....
۳۰.....	۷-۱ تعریف ازدواج (نکاح) در اصطلاح.....
۳۰.....	۱-۷-۱ انواع نکاح.....
۳۰.....	۲-۷-۱ عقد نکاح منقطع یا موقت (متعہ).....
۳۰.....	۳-۷-۱ شباهت عقد دائم با موقت.....
۳۱.....	۴-۷-۱ تفاوت های عقد دائم و عقد موقت.....
۳۱.....	۱-۴-۷-۱ ثبت کردن عقد.....
۳۱.....	۵-۷-۱ تعدد زوجات در عقد دائم و موقت.....
۳۱.....	۱-۵-۷-۱ جدایی زوجین.....
۳۲.....	۲-۵-۷-۱ اجازه.....
۳۲.....	۳-۵-۷-۱ ولی.....
۳۲.....	۴-۵-۷-۱ دختر باکره.....
۳۳.....	۵-۵-۷-۱ نحوه صدور اجازه.....
۳۳.....	۶-۵-۷-۱ سقوط ولایت.....
۳۴.....	۷-۵-۷-۱ ویژگی های اجازه.....
۳۴.....	۸-۵-۷-۱ عدم اجازه.....
۳۵.....	۹-۵-۷-۱ نحوه اعلام عدم اجازه.....
۳۵.....	۱۰-۵-۷-۱ اثر عدم اجازه.....
۳۵.....	۶-۷-۱ بطلان عقد.....
۳۶.....	۱-۶-۷-۱ مهریه.....
۳۶.....	۲-۶-۷-۱ نفقه.....
۳۶.....	۳-۶-۷-۱ ارث.....
۳۶.....	۸-۱ مهم ترین تفاوت های جرایم و دعاوی حقوقی و کیفری.....
۳۸.....	۹-۱ تفاوت دادخواست با شکوائیه.....
۴۱.....	فصل دوم: دعاوی و جرائم حقوقی و کیفری عقد ازدواج در حقوق خانواده.....
۴۱.....	۱-۲ اذن پدر برای ازدواج دختر.....
۴۱.....	۱-۱-۲ مستندات قانونی.....
۴۳.....	۲-۲ نظریات فقهی.....
۴۳.....	۱-۲-۲ نظر فقیهان اهل سنت.....

۲-۲-۲ دیدگاه مشترک فقیهان سنی و شیعه در مورد مصلحت دختر	۴۳
۳-۲-۲ طرفداری ابوحنیفه از استقلال دختر در نکاح	۴۴
۴-۲-۲ نظر فقهای شیعه در مورد اختیار دختر در امر ازدواج	۴۵
۳-۲ طرفداران استقلال دختر و دلایل آنها	۴۵
۱-۳-۲ دلایل طرفداران ولایت ولی بر دختر در امر نکاح	۴۷
۲-۳-۲ اصل یازدهم	۴۹
۳-۳-۲ اصل دوازدهم	۴۹
۴-۳-۲ اصل سیزدهم	۴۹
۵-۳-۲ محدودیت آزادی زن در انتخاب همسر در حقوق ایران و فقه اسلامی	۴۹
۴-۲ ازدواج مجدد	۵۰
۱-۴-۲ اثر نزدیکی	۵۰
۲-۴-۲ اثر بطلان عقد	۵۰
۵-۲ جرم ازدواج با دختر زیر سن نکاح	۵۱
۶-۲ پیشینه‌ی قانونی	۵۲
۱-۶-۲ رکن مادی	۵۵
۲-۶-۲ رفتار فیزیکی	۵۵
۷-۲ شرایط محقق کننده‌ی جرم	۵۶
۱-۷-۲ مرد بودن مزاجت کننده	۵۶
۲-۷-۲ عدم رعایت مقررات ماده‌ی ۱۰۴۱ قانون مدنی	۵۶
۸-۲ نتیجه	۵۹
۱-۸-۲ رکن معنوی	۶۰
۹-۲ مجازات	۶۱
۱۰-۲ معاونت در جرم	۶۳
۱۱-۲ جرم ازدواج با زن شوهردار یا در عده	۶۴
۱-۱۱-۲ پیشینه‌ی قانونی	۶۵
۲-۱۱-۲ رکن مادی	۶۷
۳-۱۱-۲ رفتار فیزیکی	۶۷
۴-۱۱-۲ شرایط محقق کننده‌ی جرم	۶۷
۵-۱۱-۲ شوهردار یا در عده بودن زن	۶۷

۱۲-۲	تحقق نکاح	۶۹
۱۳-۲	عدم موافقه	۶۹
۱۴-۲	نتیجه	۶۹
۱۴-۲	رکن معنوی	۷۰
۱۵-۲	مجازات	۷۱
۱۷-۲	جرایم مرتبط با نکاح و انحلال آن	۷۲
۱۷-۲	شرایط محقق کننده جرم	۷۶
۱۷-۲	مخاطب بودن زوج یا زوجه	۷۶
۱۷-۲	تحقق نکاح	۷۹
۱۷-۲	عدم موافقه	۷۹
۱۸-۲	نتیجه	۸۰
۱۸-۲	رکن معنوی	۸۰
۱۹-۲	مجازات	۸۱
۲۰-۲	جرم فریب در نکاح	۸۲
۲۰-۲	پیشینه قانونی	۸۴
۲۰-۲	رکن مادی	۸۴
۲۰-۲	رفتار فیزیکی	۸۴
۲۰-۲	جرایم مرتبط با ثبت نکاح	۸۹
۲۰-۲	جرم عدم ثبت نکاح	۸۹
۲۰-۲	پیشینه قانونی	۸۹
۲۰-۲	رکن مادی	۹۰
۲۰-۲	رفتار فیزیکی	۹۰
۲۱-۲	شرایط محقق کننده جرم	۹۱
۲۲-۲	رسمی نبودن ثبت	۱۰۴
۲۳-۲	جرایم مرتبط با اذن بر نکاح	۱۰۵
۲۳-۲	پیشینه قانونی	۱۰۶
۲۳-۲	رکن مادی	۱۰۶
۲۳-۲	رفتار فیزیکی	۱۰۷
۲۴-۲	شرایط محقق کننده جرم	۱۰۷

۱۱۱.....	۲-۲۴-۱ رکن معنوی
۱۱۲.....	۲-۲۵ ثبت ازدواج مجدد مرد متأهل بدون اذن دادگاه
۱۱۹.....	۲-۲۶ جرم رجوع به زوجیت بدون رعایت مقررات
۱۲۱.....	۲-۲۷ جرم ازدواج سفید
۱۲۱.....	۲-۲۷-۱ ازدواج سفید چه ازدواجی است؟
۱۲۱.....	۲-۲۷-۲ دلایل ازدواج سفید چیست؟
۱۲۲.....	۲-۲۷-۳ حکم شرعی ازدواج سفید
۱۲۳.....	۲-۲۷-۴ ازدواج سفید جرم است؟
۱۲۳.....	۲-۲۷-۴ مجازات ازدواج مرد برخلاف مقررات ماده ۱۰۴۱
۱۲۵.....	فصل سوم: مصادیق دعاوی و جرایم عقد ازدواج در حقوق خانواده
۱۲۵.....	۳-۱ صلاحیت ذاتی دادگاه خانواده
۱۲۸.....	۳-۲ تصویب قانون اختصاص تعدادی از دادگاه‌های موجود به دادگاه‌های موضوع اصل
۱۳۰.....	۳-۳ نوع صلاحیت دادگاه خانواده نسبت به دیگر مراجع قضایی
۱۳۲.....	۳-۴ فسخ نکاح
۱۳۳.....	۳-۵ صلاحیت دادگاه خانواده در رسیدگی به دیگر امور و دعاوی
۱۳۳.....	۳-۶ صلاحیت دادگاه خانواده در رسیدگی به امور و دعاوی حقوقی
۱۳۴.....	۳-۷ صلاحیت دادگاه خانواده در رسیدگی به دعاوی کیفری
۱۳۶.....	۳-۸ صلاحیت شورای حل اختلاف در رسیدگی به دعاوی خانوادگی
۱۳۹.....	۳-۹ رسیدگی شکلی به دعوی اجرت المثل
۱۳۹.....	۳-۹-۱ تقدیم یا عدم تقدیم درخواست
۱۳۹.....	۳-۹-۲ نظر هیئت عالی
۱۳۹.....	۳-۹-۳ نظر اتفاقی
۱۴۳.....	۳-۱۰ مالی یا غیرمالی بودن دعوای مطالبه اجرت المثل
۱۴۳.....	۳-۱۰-۱ هزینه دادرسی
۱۴۴.....	۳-۱۰-۲ صلاحیت
۱۴۴.....	۳-۱۱ مطالبه نخله و اجرت المثل بعد از صدور رای طلاق
۱۴۵.....	۳-۱۱-۱ نظر هیئت عالی
۱۴۵.....	۳-۱۱-۲ نظر اکثریت
۱۴۵.....	۳-۱۱-۳ نظر اقلیت

- ۱۴۵-۳-۴ نظر هیئت عالی.....
- ۱۴۶-۳-۵ نظر اتفاقی.....
- ۱۴۶-۳-۱۲ اقدامات احتیاطی در دعوی مطالبه اجرت‌المثل ایام زوجیت.....
- ۱۴۷-۳-۱۲-۱ ارکان و شرایط تعلق اجرت‌المثل ایام زوجیت.....
- ۱۴۷-۳-۱۲-۲ رابطه زوجیت.....
- ۱۴۹-۳-۱۲-۳ انجام امور به دستور زوج باشد.....
- ۱۵۰-۳-۴-۱۲ رای بدوی.....
- ۱۵۱-۳-۵-۱۲ رای دادگاه تجدید نظر.....
- ۱۵۱-۳-۶-۱۲ عدم قصد تبرع.....
- ۱۵۲-۳-۷-۱۲ رای بدوی.....
- ۱۵۳-۳-۸-۱۲ رای دادگاه تجدید نظر.....
- ۱۵۴-۳-۱۳ رسیدگی ماهوی به دعوی اجرت‌المثل.....
- ۱۴-۳-۱۴ تعیین حقوق مالی زوجه در دادگاه تجدید نظر در صورت صدور گواهی عدم امکان سازش.....
- ۱۵۴-۳-۱۴-۱ نظر هیئت عالی.....
- ۱۵۵-۳-۱۴-۲ نظر اتفاقی.....
- ۱۵۶-۳-۱۴-۳ نظر هیئت عالی.....
- ۱۵۶-۳-۴-۱۴ نظر اکثریت.....
- ۱۵۷-۳-۵-۱۴ نظر اقلیت.....
- ۱۵۷-۳-۱۵ رسیدگی شکلی به دعوی مطالبه مهریه.....
- ۱۵۷-۳-۱۵-۱ شرایط دادخواست.....
- ۱۶۰-۳-۱۶ مندرجات تقاضانامه.....
- ۱۶۱-۳-۱۶-۱ نظر اکثریت.....
- ۱۶۲-۳-۱۶-۲ نظر اقلیت.....
- ۱۶۲-۳-۱۶-۳ نظر کمیسیون نشست قضائی.....
- ۱۶۴-۳-۱۷ مالی و غیرمالی بودن دعوی مطالبه مهریه.....
- ۱۶۵-۳-۱۸ هزینه دادرسی.....
- ۱۶۶-۳-۱۸-۱ اتفاق نظر.....
- ۱۶۷-۳-۱۸-۲ نظر کمیسیون نشست قضائی.....

۱۹-۳	مطالبه مهر اتباع غیرایرانی به نرخ روز.....	۱۶۷
۱۹-۳	۱- نظر اکثریت.....	۱۶۷
۱۹-۳	۲- نظر اقلیت.....	۱۶۷
۱۹-۳	۳- نظر کمیسیون نشست قضائی (قم).....	۱۶۷
۱۹-۳	۴- نظر هیئت عالی.....	۱۶۸
۱۹-۳	۵- نظر اکثریت.....	۱۶۸
۱۹-۳	۶- نظر اقلیت.....	۱۶۸
۱۹-۳	۷- نظر هیئت عالی.....	۱۶۹
۱۹-۳	۸- نظر اتفاق.....	۱۶۹
۱۹-۳	۹- نظر هیئت عالی.....	۱۷۰
۱۹-۳	۱۰- نظر اکثریت.....	۱۷۰
۱۹-۳	۱۱- نظر اقلیت.....	۱۷۰
۱۹-۳	۱۲- نظر هیئت عالی.....	۱۷۱
۱۹-۳	۱۳- نظر اتفاق.....	۱۷۱
۱۹-۳	۱۴- صلاحیت محلی.....	۱۷۱
۱۹-۳	۱۵- اقسام مهریه.....	۱۷۲
۱۹-۳	۱۶- شرایط مهریه.....	۱۷۳
۱۹-۳	۱۷- طریقه وصول مهریه.....	۱۷۴
۱۹-۳	۱۷-۱۷- از طریق مراجعه به محاکم دادگستری.....	۱۷۴
۱۹-۳	۲-۱۷- وصول مهریه از طریق اجرای ثبت.....	۱۷۴
۳-۲۰	شرایط پرداخت نفقه.....	۱۷۴
۳-۲۱	مقایسه نفقه زن با نفقه اقارب.....	۱۷۶
۳-۲۱	۱- ضمانت اجرای نفقه زن.....	۱۷۷
۳-۲۲	۲- ضمانت اجرای کیفری.....	۱۷۷
۳-۲۲	۳- ضمانت اجرای مدنی.....	۱۷۸
۳-۲۲	۱-۳- اعسار از پرداخت هزینه دادرسی در دعاوی نفقه زوجه.....	۱۷۹
۳-۲۲	۲-۳- مرجع صالح جهت رسیدگی و مطالبه نفقه.....	۱۷۹
۳-۲۳	جرم عدم ثبت نکاح و طلاق.....	۱۸۰
۳-۲۳	۱-۲۳- ارکان تشکیل دهنده جرم عدم ثبت نکاح و طلاق.....	۱۸۰

۱۸۱	 ۲۴-۳ عنصر قانونی
۱۸۱	 ۱-۲۴-۳ معرفی جرائم خانوادگی و نمونه شکواییه
۱۸۲	 ۲۵-۳ عنصر مادی
۱۸۳	 ۲۶-۳ عنصر معنوی
۱۸۳	 ۲۷-۳ تعریف فقهی نشوز
۱۸۴	 ۲۸-۳ تعریف حقوقی تمکین و نشوز
۱۸۴	 ۱-۲۸-۳ تعریف حقوقی تمکین
۱۸۵	 ۲-۲۸-۳ تعریف حقوقی نشوز
۱۸۵	 ۲۹-۳ مبانی فقهی و حقوقی تمکین
۱۸۶	 ۳۰-۳ مبانی فقهی تمکین و نشوز
۱۸۷	 ۳۱-۳ مبانی حقوقی تمکین
۱۹۱	 منابع و مآخذ

چکیده

در طی بحث و بررسی‌هایی که در باب موضوع جرایم حقوقی و کیفری در عقد ازدواج در حقوق خانواده انجام داده‌ایم در پی اهدای نظیر این بودیم که نشان دهیم بعضی از دعوایی که در مبحث خانواده فی مابین زوجین قابل طرح بوده، در آن واحد هم دارای جنبه کیفری بوده و هم جنبه حقوقی؛ که مبنای این دعاوی، قوانین مدنی، حمایت از خانواده و مجازات اسلامی می‌باشد. در نهایت به این نتیجه رسیدیم که انتخاب نوع دعوایی از باب کیفری یا حقوقی و مراجعه به کدام محکمه بستگی به اراده تام صاحب حق داشته که هر کدام ضمانت اجرای خاص خود را دارد. برای نمونه در بحث عدم پرداخت نفقه توسط زوج، زوج می‌تواند هم دعوای کیفری ترک انفاق نفقه علیه زوج مطرح نماید، هم دعوای مطالبه حقوقی، که در دعوای کیفری در صورت اثبات، زوج به حبس درجه ۶ (از شش ماه تا ۲ سال) حبس تعزیری محکوم و این محکومیت کیفری هیچ منافاتی با مطالبه حقوقی نفقه نخواهد داشت. یعنی زوج می‌تواند دادخواست مطالبه حقوقی نفقه را هم به طرفیت زوج بدهد. در این پژوهش به روش توصیفی تحلیلی به بررسی دعاوی حقوقی و جرایم کیفری عقد ازدواج در حقوق خانواده پرداخته‌ایم.

واژگان کلیدی: ازدواج - کیفری - حقوقی - نفقه - دعاوی

مقدمه

اهمیت خانواده در حفظ ساختار سالم اجتماع موجب شده است که قانون‌گذار بحث حقوق و تکالیف اعضا در برابر یکدیگر را در این کانون مورد توجه قرار دهد. حقوق کیفری به عنوان شاخه‌ای از حقوق عمومی به جرم‌انگاری رفتارهای ارتكابی توسط اعضای خانواده علیه یکدیگر و نیز جرایم ارتكابی توسط دیگران علیه خانواده پرداخته است. این توضیح لازم است که جرایم عمومی از قبیل ایراد ضرب و جرح توهین، افترا و قذف افزون بر امکان ارتكاب توسط افراد فاقد رابطه‌ی خانوادگی می‌تواند توسط اعضای خانواده علیه یکدیگر نیز محقق شود. چنین جرایمی به لحاظ عدم اختصاص به حوزه‌ی خانواده از موضوع بحث این کتاب خارج است و صرفاً جرایم خاص خانواده که خارج از این کانون قابلیت ارتكاب ندارد مورد بررسی قرار می‌گیرد.

مواد ۶۴۲ تا ۶۴۷ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵ به جرایم علیه حقوق و تکالیف خانوادگی اختصاص یافت همچنین برخی قوانین به طور پراکنده به حمایت از خانواده با ابزارهای کیفری پرداخته بود که از آن جمله است قانون راجع به ازدواج مصوب ۱۳۱۰ قانون راجع به انکار زوجیت مصوب ۱۳۱۱ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳ و قانون مربوط به حضانت مصوب ۱۳۶۵. قانون حمایت خانواده مصوب اسفند ماه ۱۳۹۱ مباحث کیفری و جرایم خاص نکاح و روابط خانوادگی را جمع کرد و در فصل هفتم ذیل عنوان مقررات کیفری گنجانید؛ اما متعرض برخی جرایم از جمله ازدواج با زن شوهردار یا در عده و فریب در نکاح موضوع مواد ۶۴۳ ۶۴۴ و ۶۴۷ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵ نشد و لذا در حال حاضر رکن قانونی جرایم خاص نکاح و روابط خانوادگی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ و سه ماده به شرح پیش گفته از قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) است همچنین برخی رفتارهای مرتبط با وظیفه‌ی سرپرستی کودک و روابط والدینی در قانون مجازات اسلامی قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ و برخی قوانین پراکنده جرم انگاری شده است. این تألیف رویکرد قانون‌گذار ایران را در جرم انگاری رفتارها در حوزه‌ی عقد ازدواج را مورد بررسی قرار می‌دهد.

ازدواج توافقی همدلانه ارادی و منطبق با قانون و شرع میان یک زن و یک مرد است که بر شروع زندگی مشترک، تداوم آن بر اساس عشق اخلاق و قانون و تلاش در جهت رفع نیازهای مادی و معنوی یکدیگر در طول زندگی مشترک صورت می‌گیرد. این تعریف، ضمن جدا نمودن نکاح از معامله و ردّ معاوضی بودن آن به تعهد اخلاقی زوجین و خاصیت طبیعی محبت میان آنان که با

هیچ قراردادی قابل ایجاد نیست تأکید می‌کند؛ ضمن آن که کمتر به بعد حقوقی نکاح و خانواده توجه دارد؛ از این رو در جهت پررنگ نمودن وجهه‌ی حقوقی آن می‌توان گفت: «نکاح رابطه‌ی حقوقی - عاطفی است که به وسیله‌ی عقد بین زن و مرد تمتع جنسی است»

همه عوامل گفته شده موجب می‌شود خانواده و جرایم مختص این نهاد دارای آیین دادرسی خاصی باشد در ورود به بحث آیین دادرسی امور و دعاوی خانوادگی تبیین دو اصطلاح آیین دادرسی مدنی و دعاوی خانوادگی ضروری است که در این قسمت به آن می‌پردازیم و ضمن تعریف آیین دادرسی و تبیین ضرورت مقررات شکلی برای رسیدگی به اختلافات ویژگی‌های آیین دادرسی که این رشته از علم حقوق را از مقررات ماهوی تفکیک می‌نماید مورد بحث قرار می‌گیرد.